

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет фізичної культури та спорту
Кафедра спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи О.А.Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХОРТИНГ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ**

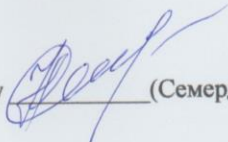
ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини

Напрямок підготовки: 6.010201 Фізичне виховання*

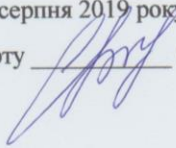
2019-2020 навчальний рік

Розробник:

Семерджян Микола Геворкович, викладач кафедри спорту (Семерджян М.Г.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спорту.

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри спорту (Славітьяк О.С.)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010201 Фізичне виховання*		
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	ОКР «бакалавр»	<i>Рік підготовки: 5-й</i>	
Загальна кількість 120 годин		9	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента 6 нав	ОКР «бакалавр»	6	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		100	
Вид контролю: залік			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 120 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (10 % / 90 %).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: здобуття студентами теоретичних знань і практичних вмінь та навичок з теорії і методики викладання хортингу, необхідних для роботи в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання курсу:

Освітні:

- вивчення теоретичних основ хортингу;
- оволодіння технікою прийомів хортингу та їх удосконалення;
- оволодіння методикою навчання прийомам хортингу та методикою удосконалення в їх техніці;
- оволодіння методикою проведення навчальних занять з хортингу та секційних занять, згідно з програмами з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів;

Оздоровчі:

- розвиток функціональних систем організму та зміцнення здоров'я студентів;
- розвиток загальних та спеціальних фізичних якостей студентів;
- забезпечення високого рівня працездатності.

Виховні:

- сприяння соціальному формуванню особистості;
- виховання працелюбності, наполегливості, витримки, сили волі;
- формування почуття патріотизму.

Критеріями засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Хортинг та методика викладання» є наявність у студентів наступних

- знань:

- мети, завдань та принципів навчання техніці прийомів хортингу;
- особливостей формування рухових навичок у хортингу;
- методики навчання техніко-тактичним діям у хортингу;
- правил техніки безпеки та профілактики травматизму під час навчальних та тренувальних занять з хортингу;
- методики фізичної підготовки в хортингу: добору засобів та методів розвитку фізичних якостей хортингіста відповідно до правил та принципів побудови навчальних та навчально-тренувальних занять в хортингу;

- вмінь та навичок:

- виконати технічно вірно основні техніко-тактичні прийоми хортингу;
- навчити техніці рухових дій хортингіста; добрати раціональні засоби та методи навчання техніці, відповідно до контингенту учнів;
- здійснювати страховку та само страховку під час навчальних та навчально-тренувальних занять;
- раціонально добирати методи та засоби розвитку фізичних якостей хортингіста, відповідно до контингенту учнів;

Передумови для вивчення дисципліни: вивчення наступних дисциплін «Теорія та методика фізичного виховання», «Боротьба та методика викладання», «Теорія та методика викладання обраного виду спорту».

Навчальна дисципліна складається з 4 кредитів.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Знає нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходить до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо; вносить рекомендації

щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.

ПРН 2. Демонструє уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

ПРН 3. Демонструє знання професійного дискурсу; показує уміння спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, дотримується етики ділового спілкування; складає різні види документів, у тому числі іноземною мовою; пояснює фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері фізичної культури і спорту.

ПРН 4. Демонструє уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснює комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизує прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 5. Демонструє готовність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично; поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти; вміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 6. Демонструє ефективну співпрацю в команді співробітників окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; володіє навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й осмисленого вибору шляхів їх вирішення, несе відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримується етичних норм ділового спілкування та поведінки.

ПРН 7. Діє соціально відповідально та свідомо; приймає рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

ПРН 8. Виконує визначені види рухових дій для занять масовим спортом; дотримується рекомендацій щодо тривалості та інтенсивності оздоровчої рухової активності протягом тижня; веде здоровий спосіб життя та здає встановлені тести і нормативи щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України.

ПРН 9. Визначає та демонструє на препаратах, муляжах та іншому матеріалі будову опорно-рухового апарату, серцево-судинної, нервової та інших систем організму людини; пояснює значення основних понять та визначень, що характеризують перебіг фізіологічних процесів в організмі людини; прогнозує зміни функціональних процесів при емоційних та фізичних навантаженнях; описує біохімічні механізми енергетичного та пластичного забезпечення м'язового скорочення.

ПРН 10. Визначає засоби профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом; діагностує функціональний стан організму людини; застосовує основні принципи та засоби надання долікарської допомоги у невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; обирає головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту людей в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; застосовує гігієнічні заходи у процесі занять фізичною культурою і спортом; дотримується основних положень збереження навколишнього середовища у професійній діяльності.

ПРН 11. Демонструє знання сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я та використовувати сучасні методи діагностики індивідуального та громадського здоров'я; організовувати заходи щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.

ПРН 12. Пояснює принципи, засоби та методи фізичного виховання населення; інтерпретує теорію навчання рухових дій; описує методики розвитку рухових якостей; визначає форми організації занять у фізичному вихованні.

ПРН 13. Демонструє знання теоретичних засад використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження здоров'я, зокрема, спортивного туризму й орієнтування на

місцевості; проводить оцінку рухової активності; складає план кондиційного тренування; розробляє та організовувати фізкультурно-оздоровчі заходи для різних груп населення.

ПРН 14. Пояснює принципи, мету, завдання, засоби та методи спортивної підготовки, обговорює особливості змагальної діяльності та організацію й проведення спортивних змагань, структуру тренувального процесу, основи відбору і орієнтації спортсменів, основи моделювання та прогнозування у підготовці спортсменів; визначає позатренувальні та позазмагальні засоби стимулювання працездатності та відновлювальних процесів.

ПРН 15. Описує особливості розвитку фізичної культури і спорту в різні історичні періоди у світі та Україні; аналізує процес становлення та розвитку спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

ПРН 16. Застосовує базові знання з метрології та біомеханіки, виконує необхідні виміри та розрахунки для обґрунтування засобів фізичної культури та особливостей спортивної техніки.

ПРН 17. Демонструє знання основ психології особистості, психологічних процесів, психічних станів людини, психологічних якостей особистості, основ соціальної психології груп і колективу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

1. Загальнопредметні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, здатність вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; аналізувати розвиток науки в системі цивілізаційного розвитку; мати уявлення про типи наукової раціональності; виявляти перспективи науково-технічного розвитку у світлі діалогу культур; оцінювати події наукового світогляду; застосовувати системний підхід до сприйняття розвитку науки (ЗК-1);

- оперувати основними поняттями й термінами інформаційно-комунікативних технологій; використовувати медіатизацію, комп'ютеризацію, інтелектуалізацію в навчальній діяльності; визначати функції інформатизації вищої школи; усвідомлювати види та методику створення Інтернет проектів; студіювати вимоги до створення електронного підручника (ЗК-3)

- діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну й етичну відповідальність за ухвалені рішення (ЗК-4)

- здатність до самостійного освоєння й використання нових методів дослідження, до освоєння нових сфер професійної діяльності (ЗК-5)

- здатність самостійно здобувати й використовувати, у тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання й уміння, безпосередньо не пов'язані зі сферою професійної діяльності (ЗК-7).

II. Фахові:

- управляти своїм фізичним і психічним станом з метою підвищення результативності педагогічної діяльності (ФК-9);

- готовність до розробки й реалізації методичних моделей, методик, технологій і прийомів навчання, до аналізу результатів процесу їхнього використання в організаціях, що здійснюють освітню діяльність (ФК-12);

- здатність виконувати наукові дослідження й використати їхні результати з метою підвищення ефективності тренувального процесу (ФК-16);

- здатність розробляти плани, програми й методики проведення досліджень в області фізичної культури й спорту, самостійно здійснювати наукове дослідження (ФК-21);

- виявляти сучасні практичні й наукові проблеми, застосовувати сучасні технології й новації в сфері фізичної культури й спорту (ФК-23);

- здатність розробляти проекти й методичну документацію в сфері фізичної культури й спорту з обліком соціальних, морфо-функціональних, психологічних особливостей контингенту різної статі й віку, природничих і економічних особливостей регіону(ФК-30);
- здатність управляти своїм фізичним і психічним станом з метою підвищення результативності рекреаційної діяльності(ФК-48);
- нормувати, контролювати й корегувати фізичні навантаження з урахуванням стану здоров'я, віку, статі й рівня підготовленості(ФК-50);
- використовувати здоров'язберігаючі технології на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я(ФК-52).

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні відомості, навчання техніко-тактичним діям.

Кредит 2. Ударна техніка руками, тактика бою.

Кредит 3. Ударна техніка ногами, тактика в захисті.

Кредит 4. Боротьба в партері, ударно-кидкові комбінації.

4. Структура навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Теоретичні відомості, навчання техніко-тактичним діям.						
<u>Тема 1:</u> Хортинг в системі фізичного виховання України. Історичні витoki виникнення хортингу. Історична ретроспектива. Філософія хортингу. Хортинг як різновид національного бойового мистецтва. Сучасний стан розвитку хортингу в Україні. Національна федерація хортингу. Хортинг в системі національного фізичного виховання. Хортинг в програмі з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів.	8	2				6
<u>Тема 2:</u> Техніка прийомів та рухових дій в хортингу. Методика навчання техніко-тактичним руховим діям хортингіста. Біомеханічні та фізіологічні основи техніки рухових дій в хортингу. Процес формування рухових навичок. Особливості використання дидактичних принципів навчання в побудові навчального процесу. Мета і завдання навчання. Засоби і методи навчання в хортингу. Принципи добору засобів та методів навчання техніці прийомів хортингіста. Чинники, що впливають на добір методів та засобів. Відповідність засобів та методів технічної підготовки задачам заняття та специфіці контингенту учнів.	10	4				6

<p><u>Тема 3:</u> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.</p> <p>Базові стійки. Переміщення у бойовій стійці. Навчання техніки нанесення прямих ударів руками у повітря та на снарядах. Навчання техніки захисту від прямих ударів руками блоком/підставкою передпліччям та плечем.</p>	10		2			8
<p><u>Тема 4:</u> Базові техніко-тактичні дії у двобої.</p> <p>Навчальний поєдинок із застосуванням вивченої техніки.</p>	2					2
Всього:	30	6	2			22
Кредит 2. Ударна техніка руками, тактика бою.						
<p><u>Тема 1:</u> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.</p> <p>Навчання техніки захисту від ударів руками з-під низу вгору підставкою передпліччям, плечем та ліктем. Навчання техніки поєднання прямих, бокових та ударів руками з-під низу вгору короткими серіями по 2-3 удари у кожній в повітрі та на снарядах. Навчання техніки захисту від прямих ударів руками ухилом в сторону-вперед із зустрічною контратакою прямим ударом рукою.</p> <p>Навчання техніки поєднання прямих, бокових та ударів руками з-під низу вгору короткими серіями по 2-3-4 удари у кожній в повітрі та на снарядах. Навчання техніки захисту від бокових ударів руками проходом з присідом під атакуючу руку суперника. Захист відходом з лінії атаки суперника зі зміщенням вправо вперед/назад та вліво вперед/назад. Скорочення та розрив дистанції.</p>	22		2			20
<p><u>Тема 2:</u> Базові техніко-тактичні дії у двобої.</p> <p>Навчальний поєдинок із застосуванням вивченої техніки.</p>	8		2			6
Всього:	30		4			20
Кредит 3. Ударна техніка ногами, тактика в захисті.						

<p><u>Тема 1:</u> Техніка нападаючих та захисних ногами руками у хортингу.</p> <p>Ознайомлення з технікою ударів ногами. Навчання техніки прямого удару коліном у повітря та на снарядах. Навчання техніки прямого удару ногою (носком, п'ятою) у повітря та на снарядах. Ознайомлення з технікою захисту від прямого удару ногою/коліном з відходом з лінії атаки та блоком рукою.</p> <p>Ознайомлення з технікою захисту від прямого удару рукою зустрічним прямим ударом ногою.</p> <p>Навчання техніки кругового удару коліном у повітря та на снарядах. Навчання техніки кругового удару ногою (підйомом ступні, гомілкою) у повітря, на снарядах та у парах.</p> <p>Навчання техніки захисту від кругового удару ногою блоком передпліччями та відкритими долонями (верхній, середній рівні) та блоком-підставкою гомілкою (нижній рівень).</p> <p>Навчання техніки захисту від кругового удару ногою відходом з лінії атаки вперед-вправо/вліво та назад-вправо/вліво. Навчальний поєдинок із застосуванням вивченої техніки.</p>	26		2			24
<p><u>Тема 2:</u> Базові техніко-тактичні дії у двобой.</p> <p>Навчальний поєдинок із застосуванням вивченої техніки.</p>	4		2			2
Всього:	30		4			26
Кредит 4. .Боротьба в партері,ударно-кидкові комбінації.						
<p><u>Тема 1:</u> Техніко-тактичні дії хортингіста у партері.</p> <p>Базові положення партеру. Утримання та задушливі прийоми. Больові прийоми на верхні та нижні кінцівки. Навчання ударів руками у партері.</p> <p>Базові виведення з рівноваги на ближній дистанції. Базові кидки проходом в ноги та задньою підніжкою, протидія кидкам. Падіння зі страховкою.</p>	6		2			4

<p><u>Тема 2:</u> Ударно-кидкові комбінації та зв'язки в хортингу.</p> <p>Навчання ударно-кидковим комбінаціям: захист та контратака проти ударів руками ухилом вперед-вправо/вліво з проходом в ноги та кидком. Захист від прямого удару ногою блоком рук з захопленням за ногу та подальшим кидком з підсіканням.</p> <p>Вивчення серійної зв'язки: прямий удар передньою ногою – прямий удар передньою рукою – прямий удар задньою рукою - круговий удар задньою ногою – прямий удар задньою рукою - круговий удар передньою рукою при відході назад у повітрі, на снарядах та в парах. Вивчення серійної зв'язки: прямий удар передньою рукою – прямий удар передньою ногою - прямий удар передньою рукою – прямий удар задньою рукою - круговий удар задньою ногою – прямий удар задньою рукою - круговий удар передньою рукою при відході назад у повітрі, на снарядах та в парах.</p> <p>Навчання задньому удару ногою у повітрі, на снарядах та в парах. Техніка захисту від заднього удару ногою відходом з лінії атаки вправо-вперед від удару лівою ногою, вліво-вперед від удару правою ногою. Тактичні завдання: вибір позиції для атаки, підрізання кутів по-діагоналі під час переміщення під час атаки та захисту.</p>	10		2			8
<p><u>Тема 3:</u> Урок хортингу.</p> <p>Аналіз змісту варіативного модулю «Хортинг» в Програмі з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. Організація та зміст уроку хортингу. Засоби та методи навчання руховим діям на уроці хортингу. Дозування навантаження. Форми контролю успішності учнів. Правила техніки безпеки на уроках хортингу.</p>	12					12
<p><u>Тема 4:</u> Базові техніко-тактичні дії у двобой.</p> <p>Навчальний поєдинок із застосуванням вивченої техніки.</p>	2					2
Всього:	30		4			26
Всього годин:	120	6	14			100

**5. Теми лекційних занять
Заочна форма навчання**

№	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Кредит 1.</i> . Теоретичні відомості, навчання техніко-тактичним діям.	
	<i>Тема 1.</i> Хортинг в системі фізичного виховання України.	2
	<i>Тема 2.</i> Техніка прийомів та рухових дій в хортингу. Методика навчання техніко-тактичним руховим діям хортингіста.	4
	Разом:	6

**6. Теми практичних занять
Заочна форма навчання**

№	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Кредит 1.</i> . Теоретичні відомості, навчання техніко-тактичним діям.	
	<i>Тема 3</i> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.	2
2.	<i>Кредит 2.</i> . Ударна техніка руками, тактика бою	
	<i>Тема 1.</i> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.	2
	<i>Тема 2.</i> Базові техніко-тактичні дії у двобої.	2
3.	<i>Кредит 3.</i> . Ударна техніка ногами, тактика в захисті.	
	<i>Тема 1.</i> Техніка нападаючих та захисних ногами руками у хортингу.	2
	<i>Тема 2.</i> Базові техніко-тактичні дії у двобої.	2
4.	<i>Кредит 4.</i> . Боротьба в партері, ударно-кидкові комбінації.	
	<i>Тема 1.</i> Техніко-тактичні дії хортингіста у партері.	2
	<i>Тема 2.</i> Ударно-кидкові комбінації та зв'язки в хортингу.	2
	Разом:	14

7. Теми лабораторних занять не передбачені.

**8. Самостійна робота
Заочна форма навчання**

№	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Кредит 1.</i> . Теоретичні відомості, навчання техніко-тактичним діям.	
	<i>Тема 1.</i> Хортинг в системі фізичного виховання України.	6
	<i>Тема 2.</i> Техніка прийомів та рухових дій в хортингу.	6
	<i>Тема 3</i> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.	8
	<i>Тема 4.</i> Базові техніко-тактичні дії у двобої.	2
2.	<i>Кредит 2.</i> . Ударна техніка руками, тактика бою	
	<i>Тема 1.</i> Техніка нападаючих та захисних дій руками у хортингу.	20
	<i>Тема 2.</i> Базові техніко-тактичні дії у двобої.	6
3.	<i>Кредит 3.</i> . Ударна техніка ногами, тактика в захисті.	
	<i>Тема 1.</i> Техніка нападаючих та захисних ногами руками у хортингу.	24
	<i>Тема 4.</i> Базові техніко-тактичні дії у двобої.	2
4.	<i>Кредит 4.</i> . Боротьба в партері, ударно-кидкові комбінації.	

	Тема 1. Техніко-тактичні дії хортингіста у партері.	4
	Тема 2. Ударно-кидкові комбінації та зв'язки в хортингу.	8
	Тема 3. Урок хортингу.	12
	Тема 4. Базові техніко-тактичні дії у двобої.	2
	Разом:	100

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Підготувати доповідь, реферат або мультимедійну презентацію з однієї із запропонованих тем:

1. Історія розвитку хортингу.
2. Техніка виконання прийомів хортингу.
3. Методика навчання техніко-технічним діям в хортингу.
4. Методика тренування дітей в секції хортингу.
5. Хортинг в Програмі з фізичної культури для ЗОШ.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Навчальна дисципліна «Хортинг та методика викладання» включає *контрольний розділ*, що визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів:

- а) контроль засвоєння теоретичних знань;
- б) контроль засвоєння техніки рухових дій;
- в) контроль засвоєння професійних навичок;

Оцінка рівня теоретичних знань здійснюється за допомогою:

а) контрольних робіт, які поєднують тестові та текстові завдання, що базуються на засвоєному навчальному матеріалі, включаючи матеріал, винесений на самостійне опрацювання;

Оцінка за вірну відповідь на тестове запитання –1-2 бали.

Відповідь на текстове запитання, в залежності від обсягу та змістовності, оцінюється від 1 до 20 балів;

Оцінка рівня оволодіння технікою спортивної боротьби:

а) *практичного виконання студентами окремих технічних дій хортингіста.* В залежності від ступеню оволодіння технікою даної рухової дії, студент може отримати від 1 до 10 балів.

б) *практичного виконання студентами ударно-кидкових комбінацій та зв'язок хортингу.* В залежності від ступеню оволодіння технікою даної рухової дії, студент може отримати від 1 до 20 балів.

Оцінка рівня засвоєння професійних навичок здійснюється за допомогою:

а) підготовки планів-конспектів окремих частин уроку, цілісного уроку або навчально-тренувального секційного заняття для школярів різних вікових груп; практичного проведення уроку чи тренування, або його складових частин;

б) аналізу проведення студентом уроку хортингу для учнів ЗОШ, навчально-тренувального заняття для секції хортингу, або ж їх складових частин;

в) доповнень та зауважень під час аналізу навчальної практики.

Максимальна оцінка за проведення навчальної практики – 10 балів; максимальна оцінка за аналіз навчальної практики – 5 балів; слухне доповнення або зауваження під час аналізу оцінюється від 1 до 3 балів.

Додаткові бали студент може отримати:

а) за науково-дослідну роботу: підготовку реферату, доповіді, презентації на засідання гуртка або студентську науково-практичну конференцію, наукової статті – від 5 до 20 балів;

Залік є семестровою формою контролю. Залікові бали студент набирає протягом семестру за всіма підрозділами діагностичного розділу шляхом накопичування. Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 200-400 балів за 4 кредити.

Розподіл балів, які отримують студенти за 4 кредити

Поточне тестування та самостійна робота												Накопич бали/ Сума
Кредит 1				Кредит 2		Кредит 3		Кредит 4				
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T3	T4	
30	40	20	10	60	40	60	40	20	20	40	20	400

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

11. Засоби діагностики успішності навчання:

Оцінка рівня теоретичних знань здійснюється за допомогою:

а) поточного опитування;

б) контрольних робіт, які поєднують тестові та текстові завдання, що базуються на засвоєному навчальному матеріалі, включаючи матеріал, винесений на самостійне опрацювання;

Оцінка рівня оволодіння техніко-тактичними діями хортингіста здійснюється за допомогою:

а) практичного виконання студентами окремих елементів рухових дій хортингу;

б) практичного виконання студентами ударно-кидкових комбінацій та зв'язок хортингу.

Оцінка рівня засвоєння професійних навичок здійснюється за допомогою:

а) підготовки планів-конспектів окремих частин уроку, цілісного уроку або навчально-тренувального секційного заняття для школярів різних вікових груп; практичного проведення уроку чи тренування, або його складових частин;

б) аналізу проведення студентом уроку хортингу для учнів ЗОШ, навчально-тренувального заняття для секції хортингу, або ж їх складових частин;

в) доповнень та зауважень під час аналізу навчальної практики.

Додаткові бали студент може отримати:

а) за науково-дослідну роботу: підготовку реферату, доповіді, презентації, наукової статті на засідання гуртка або студентську науково-практичну конференцію.

а) поточного опитування;

б) контрольних робіт, які поєднують тестові та текстові завдання, що базуються на засвоєному навчальному матеріалі, включаючи матеріал, винесений на самостійне опрацювання;

Оцінка рівня оволодіння техніко-тактичними діями хортингіста здійснюється за допомогою:

а) практичного виконання студентами окремих елементів рухових дій хортингу;

б) практичного виконання студентами ударно-кидкових комбінацій та зв'язок хортингу.

Оцінка рівня засвоєння професійних навичок здійснюється за допомогою:

а) підготовки планів-конспектів окремих частин уроку, цілісного уроку або навчально-тренувального секційного заняття для школярів різних вікових груп; практичного проведення уроку чи тренування, або його складових частин;

б) аналізу проведення студентом уроку хортингу для учнів ЗОШ, навчально-тренувального заняття для секції хортингу, або ж їх складових частин;

в) доповнень та зауважень під час аналізу навчальної практики.

Додаткові бали студент може отримати:

а) за науково-дослідну роботу: підготовку реферату, доповіді, презентації, наукової статті на засідання гуртка або студентську науково-практичну конференцію.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

13. Рекомендована література

Базова

1. Азаров В. Впровадження елементів хортингу на уроках фізичної культури / В. Азаров // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 153–161.

2. Арабаджиєв Д. Феномен громадянської ідентичності у свідомості та соціальній активності учнівської молоді (регіональний аспект, потенційний контекст – хортинг) / Д. Арабаджиєв, М. Мальований, Н. Богомоллова // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 8–13.

3. Белан В. Роль хортингу в процесі патріотичного виховання громадянина України / В. Белан // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 7–13.

4. Бойко В. Розвиток силових якостей у студентів-хортингістів / В. Бойко, І. Малінський, Е. Єрмоєнко, З. Діхтяренко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 104–112.

5. Болгар М. Використання елементів техніки хортингу на заняттях із студентами у спеціальних медичних групах / М. Болгар // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 84–88.

6. Болтівець С. Інституційна свідомість праобразу Хортицької Січі в молодіжному відродженні автентичного українського військово-патріотичного спорту / Сергій Болтівець, Олена Галушко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 22–31.
7. Бринзак В. П. Фізичне здоров'я школярів 7–8 років, що займаються хортингом / В. П. Бринзак, О. А. Милов // Фізичне виховання та спорт. – Житомир, 2014. – С. 210–213.
8. Буданов Д. С. Дослідження національної дитячо-юнацької військово-спортивної гри "Хортинг-Патріот" як форми фізичного та патріотичного виховання / Д. С. Буданов // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 7–16.
9. Бурлуцький О. Історичні передумови становлення Міжнародного союзу рукопашного хортингу / О. Бурлуцький // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 35–41.
10. Васецька К. А. Розробка маркетингових заходів з формування позитивного іміджу на прикладі спортивного клубу "Хортинг" / К. А. Васецька // Дипломна робота : Кафедра маркетингу Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ, 2012. – 101 с.
11. Васюк О. П. Інноваційні технології фізичного виховання молодших школярів в системі позаурочних занять (на прикладі хортингу) / О. П. Васюк // Дипломна робота : Кафедра теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання та спорту України. – К., 2014. – 67 с.
12. Гусев Т. Профілактика та корекція надлишкової маси тіла в студентів на заняттях із спеціальної медичної групи з елементами хортингу / Т. Гусев, А. Дяченко, Л. Пустолякова // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 130–135.
13. Данилюк І. Організаційно-педагогічні умови реалізації здоров'язбережувальних технологій засобами оздоровчого хортингу / Ірина Данилюк, Наталія Скляр // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 122–133.
14. Діхтяренко З. І Всеукраїнський суддівський семінар із хортингу / Зоя Діхтяренко, Сергій Пятіков // Фізичне виховання в рідній школі. – 2017. – № 4 (110). – С. 41–42.
15. Дзюбак С. Довгоклінкова зброя: історичні традиції й практичне застосування в хортингу та в українському козацтві / Сергій Дзюбак // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 68–77.
16. Дмитренко К. Гурток із хортингу: популяризація здорового способу життя та патріотичного виховання у дошкільному навчальному закладі / Катерина Дмитренко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 145–154.
17. Єжова О. О. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я в юних хортингістів / О. О. Єжова // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 107–112.
18. Єрьоменко Е. А. Хортинг. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / Е. А. Єрьоменко. – К. : Паливода А. В., 2010. – 108 с.
19. Єрьоменко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України : метод. посіб. / Е. А. Єрьоменко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
20. Жорняк А. М. Вплив національного виду спорту хортинг на формування особистості підлітків / А. М. Жорняк // Магістерська робота : Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна". – Мелітополь, 2015. – 107 с.
21. Зелений В. О. Військово-патріотичне виховання учнів 10–11 класів у процесі занять хортингом / В. О. Зелений // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 20–26.
22. Зубалій М. Д. Ефективна форма підвищення рухової активності хортингістів у процесі позакласної роботи / М. Д. Зубалій // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 76–81.

23. Литвин М. Використання засобів народної фізичної культури (хортингу) для вдосконалення фізичних кондицій студентів / Микола Литвин // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 192–197.
24. Лях М. Загартування як невід'ємна складова формування здорового способу життя учнів козацьких класів (спортсменів-хортингістів) / М. Лях, С. Хоменко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 153–158.
25. Меднікова М. Національна виховна система хортингу, як один із базових компонентів ідентифікації нації / Марина Меднікова, Денис Буданов // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 60–67.
26. Мельник Н. Духовно та фізично вдосконалюємося на заняттях із хортингу / Наталія Мельник, Олександр Гречаний // Заступник директора школи : – К. : Вид-во "Преса", 2013. – № 12. – С. 32–36.
27. Михальченко Д. Виховний потенціал навчальної програми факультативу (гуртка) "Хортинг-Патріот". 4 роки навчання / Денис Михальченко, Альона Ліцман // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 104–114.
28. Мурейко Н. Реалізація здоров'язбережувальних технологій засобами оздоровчого хортингу в дошкільному навчальному закладі / Наталія Мурейко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 211–217.
29. Муромець В. Формування громадянськості підлітків у процесі занять із хортингу в позашкільних навчальних закладах / Вікторія Муромець // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 168–173.
30. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи. Варіативний модуль "Хортинг" / Е. А. Єрьоменко // Фізичне виховання в рідній школі / Випуск 1. – К. : Педагогічна преса, 2014. – С. 5–13.
31. Недощак В. Роль психологічної підготовки спортсменів із хортингу в ВНЗ / Володимир Недощак // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 92–96.
32. Остряньська О. Використання методики формування міжособистісної злагоди у процесі соціалізації старших дошкільників у гуртковій роботі з валеологічного хортингу / Олена Остряньська // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В. 2015. – Вип. 4. – С. 204–211.
33. Остапенко О. І. Критерії, показники та рівні військово-патріотичного виховання молодших підлітків у процесі занять хортингом / О. І. Остапенко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 35–46.
34. Охріменко З. Виховний профорієнтаційний потенціал хортингу в формуванні професійної самовимогливості у старшокласника / Заріна Охріменко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 174–181.
35. Петренко Б. Передумови виникнення та розвитку Всеукраїнської громадської організації "Українська Федерація Хортингу" в м. Києві / Богдан Петренко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 89–94.
36. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
37. Присяжнюк С. І. Використання елементів оздоровчо-спортивного хортингу для підвищення рівня фізичної підготовленості студентів / С. І. Присяжнюк // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 134–
38. Програма тренувальних навантажень для старшокласників, які займаються хортингом / Є. О. Клименко // Магістерська робота зі спеціальності 8.010203 – "Спорт" : ДЗ "Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка". – Луганськ, 2013. – 85 с.
39. Проценко І. Професійно-творчі діалогові вміння студентів-хортингістів у процесі пізнавальної діяльності / Ірина Проценко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 98–103.
40. Проць Р. Хортинг як чинник військово-патріотичного виховання учнівської молоді в процесі допризовної підготовки / Роман Проць // Молодь і ринок : наук. пед. журнал ДДПУ ім. І. Франка, 2014. – № 5 (112). – С. 88–92.

41. Пустолякова Л. Використання загальнорозвиваючих вправ із елементами хортингу на заняттях фізичного виховання у вищих медичних навчальних закладах / Л. Пустолякова, В. Марков // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 112–117.
42. П'ятіков С. В. Значення хортингу як національної спортивно-оздоровчої системи у вихованні дисциплінованості в дітей 5–7 років / С. В. П'ятіков // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 182–190.
43. Радзівський В. Комплексна програма розвитку фізичної працездатності студентів - майбутніх лікарів, як складова навчальної дисципліни "Фізичне виховання" (з елементами оздоровчого хортингу) / Віктор Радзівський // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 66–75.
44. Радченко Ю. Суддівство змагань із поліцейського хортингу (демонстраційні розділи) / Юрій Радченко, Борис Шаповалов // Матеріали науково-практичного семінару, присвяченого Першому чемпіонату України з поліцейського хортингу / [ред. колегія: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – С. 91–94.
45. Радчук Н. Українська народна пісня як засіб патріотичного та духовного виховання козачат-хортингістів / Наталія Радчук // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 47–53.
46. Ребрина А. Зародження та становлення гирьового хортингу як засобу професійно-прикладної фізичної культури дітей та молоді / Анатолій Ребрина, Андрій Ребрина // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 212–216.
47. Ребрина Андрій. Становлення і розвиток шкільного хортингу як засобу формування фізичних якостей в процесі виховання професійно-прикладної фізичної культури / Андрій Ребрина, Єгор Алексеєнко, Анатолій Ребрина // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України – К., 2015. – Вип. 86. – Ч. 2. – С. 234–238.
48. Рогоза І. Форми та методи психологічної підготовки в екстремальних умовах у процесі занять поліцейським хортингом / Ірина Рогоза // Матеріали науково-практичного семінару, присвяченого Першому чемпіонату України з поліцейського хортингу / [ред. колегія: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – С. 86–88.
49. Саєнко В. Г. Філософські засади виховної системи українського хортингу / В. Г. Саєнко, Є. О. Клименко // Економічний універсум : метафізика пізнання, Луганськ : СПД Резніков В. С., 2013. – С. 35–39.
50. Свєрдлик Н. Методичний супровід організації здоров'язбережувальних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах у системі "Хортинг" / Н. Свєрдлик // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 191–197.
51. Семененко І. Врахування психологічних та фізіологічних вікових властивостей у процесі комплексного виховання спортсменів-хортингістів / І. Семененко, М. Куцкір // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 70–75.
52. Семигал О. М. Історичні передумови виникнення хортингу – національного виду спорту України / О. М. Семигал // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 97–104.
53. Сиротинська О. Формування готовності до самостійних занять атлетичною гімнастикою (фіт хортингом) у студентів вищих навчальних закладів / Олена Сиротинська // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 145–150.
54. Сичов С. Атлетичні вправи для хортингістів із високим рівнем силових якостей та методи самоконтролю фізичного стану / С. Сичов, О. Сиротинська // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 7. – С. 139–144.
55. Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. кол. : Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В.
56. Тимчик М. В. Хортинг як засіб військово-патріотичного виховання учнів основної школи / М. В. Тимчик, Р. М. Мішаровський // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім.

М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. – Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), Вип. 3К 1 (70) 16. 2016 – С. 189–192.

57. Тупєєв Ю. В. Хортинг та методика викладання : навчально-методичний посібник / Ю. В. Тупєєв, М. Г. Семерджян. – Миколаїв : МНУ, 2016. – 266 с.

58. Ханзерук Л. Корекційно-виховний ресурс хортингу у роботі з дошкільниками з порушеннями психофізичного розвитку / Лілія Ханзерук, Ірина Волошин // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 157–162.

59. Хатько А. В. Біомеханіка ударів у хортингу / А. В. Хатько // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 142–149.

60. Хатько. А. Значення суддівства для розвитку хортингу в Україні / А. Хатько, О. Кошик // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 133–139.

61. Чибисов В. И. Постороение диаграммы работы левого желудочка (на примере нагрузок хортингистов) / В. И. Чибисов, Ю. И. Рейдерман // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 150–156.

62. Шаповал О. М. Система організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми молодшого шкільного віку у процесі позакласної роботи (на прикладі хортингу) / О. М. Шаповал // Дипломна робота : Кафедра педагогіки, психології і методики фізичного виховання Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка. – Чернігів, 2013. – 51 с.

63. Шевченко Ю. Популяризація здорового способу життя з елементами хортингу у дошкільному навчальному закладі / Ю. Шевченко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 2. – С. 192–199.

64. Шевчук. А. О. Виховання відповідальності у спорті (на прикладі хортингу). Постановка проблеми / А. О. Шевчук // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 3. – С. 105–112.

65. Юрченко О. Вплив хортингу на організацію навчання та виховання культури здоров'я молодших школярів / Оксана Юрченко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 205–211.

66. Яременко В. До питання технічної підготовки хортингістів у стійці на етапі попередньої базової підготовки / В. Яременко, М. Колос, І. Малинський // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 181–186.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://www.horting.org.ua>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Хортинг>
3. <http://1sport.in.ua>
4. <http://sapsan.kiev.ua/horting.html>